

A földi élet jövője attól függ, hogy képesek vagyunk-e cselekedni. Sokan egyénileg is megtesznek minden tőlük telhetőt, ám valódi sikert csak akkor érhetünk el, ha gyökeres változások mennek végbe a társadalomban, a gazdaságban és a politikában.”

(David Attenborough)

2. FORDULÓ

Zöld terapeuták.

Feladat: Tematikus városi séta megtervezése és kivitelezése térképpel, útvonallal és izgalmas történetekkel.

Sétánk célja: a település klímaváltozással szemben legérzékenyebb pontjainak beazonosítása, a jó és rossz gyakorlatok bemutatása úgy, hogy a közös felfedezés élményét nyújtsa nekünk, mint a sétálónak.

Vázlat:

Az előző fordulóban elküldött vázlatunkat, a mentori vélemények alapján átformáltuk. A városi sétánk útvonalát rövidebbre vettük. Az új séta vázlat tartalmazza a tervezett megállópontokat és azt, hogy ott mire szeretnénk felhívni a sétálók figyelmét.

**VÁROSI TÚRA :Libás strand → Városi strand--- Buszmegálló----Helikon park---Festetics fenyves allé--
--Kastély park**

1. KESZTHELY ELHELYEZKEDÉSÉNEK ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA

Keszthely a Dunántúl középső részén, Zala vármegye keleti részén, Budapesttől 190 km-re nyugatra, az ország nyugati határától, Soprontól 135 km-re délre, a vármegyeszékhelytől pedig 45 km-re, a Balaton észak-nyugati partja mentén, a Hévízi gyógyforrástól néhány kilométerre fekszik

A település a Keszthelyi-hegység déli lejtőin alakult ki.

A környék ásványkincsben gazdag, a város területén és környékén homokkő és több mészkőbánya is működik, illetve működött.

A város közel fekszik az M7-es autópályához, a Déli (Fiumei) vasútvonalhoz, és a hozzájuk kapcsolódó mai korridor-fejlesztési vonalhoz.

Menetrend szerinti buszok közlekednek az ország nagyobb városaiból Keszthely érintésével, de elérhetők nemzetközi buszjáratok is.

Keszthely és térségének a másik meghatározó országos jellegűnek és jelentőségűnek tekinthető sajátossága, hogy a Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) révén, hogy része a Balaton fejlesztési régiójának, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetnek (BKÜ).

Balaton északnyugati végén, a Keszthelyi-hegység lábánál lévő település természeti környezete több száz millió éves fejlődés, változás után nyerte el mai arculatát.

Az északra húzódó hegység rendkívül tagolt, legmagasabb kiemelkedései elérik a 300 m-t is, amivel egységesen közel 200 m-rel magasodnak a Balaton fölé.

Keszthely és környéke éghajlati adottságaira a kontinentális mellett leginkább az atlanti-óceáni hatás jellemző.

Az uralkodó szélirány az észak, észak-nyugati. A Balaton éghajlat-befolyásoló szerepe jelentősen érződik a területen.

A város területhasználata a táj domborzatának megfelelően alakult. A mezőgazdasági művelés alatt álló talajok minősége kifogástalan. A város területén található felszíni- és felszín alatti vizek állapota elfogadható. A város határában közel 3800 ha védett természeti terület található.

Védett természeti területek vonatkozásában ez a terület többszöröse az országos aránynak, és valamennyi védett terület országosan is kiemelkedő jelentőségű, így például a Keszthelyi-hegység, a Keszthely-hévízi láp és a Kis-Balaton.

Zöldterületeinek, parkjainak elhelyezkedése a város egyik meghatározó pozitívuma, azonban a Balaton menti zöldsáv természet közeli rendezése feltétlenül indokolt, mely tovább növelné a terület esztétikai élményét. Az épített környezeten belül a műemlékek súlyponti szerepet töltenek be.

2.Keszthely város környezetvédelmi programja:

A környezetvédelmi program az egészséges környezet feltételeinek biztosítását, a veszélyeztetések kezelését, a természeti értékek megóvását, a fenntartható fejlődés feltételeinek kialakítását, a különböző - területi szinten jelentkező - környezeti problémák megoldását segíti elő.

Emellett, a települési környezetvédelmi program olyan feladatokat is előír, amelyek megvalósítása hozzájárul az országos, regionális és vármegyei szinten jelentkező problémák megoldásához.

A települési környezetvédelmi programoknak a környezetvédelmi törvényből következően az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítását, azaz az egészséges környezet feltételeinek biztosítását, a környezet elemeinek és folyamatainak védelmét, a veszélyeztetések elkerülését, kezelését, a természeti értékek megóvását, a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek

biztosítását, a különböző területi szinten jelentkező környezeti problémák helyi megoldásait kell elősegíteniük.

3.Keszthely város önkormányzatának környezetvédelmi célkitűzései a 2023-2028 közötti időszakra

A Keszthelyen tervezett környezetvédelmi fejlesztéseket szükséges az országos célokhoz hozzárendelni, így elemezhetővé válik, hogy az adott fejlesztés mely országosan kitűzött cél megvalósításához járul hozzá.

A Települési Környezetvédelmi Program átfogó és stratégiai célkitűzései összhangban vannak a Nemzeti Környezetvédelmi Program céljaival.

A program átfogó célkitűzése:

- hozzájárulni a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

Stratégiai célkitűzések:

- Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése
- Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata
- Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása.

Horizontális célkitűzések:

- A társadalom környezettudatosságának növelése,
- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség erősítése

4.A környezettudatos szemléletmód, és gondolkodásmód erősítése.

A környezeti szemléletformálás célja, hogy az állampolgárok tájékozottak legyenek a szűkebb és tágabb környezetük állapotáról, a táji- és a biológiai sokféleség értékéről és jelentőségéről, az ökoszisztéma szolgáltatások fontosságáról, a vizek értékéről és szerepéről, a környezetvédelem szükségességéről és ismerjék az életmódjuk, az általuk is használt termékek, eszközök környezeti kockázatait, azok következményeit, a megelőzés és mérséklés lehetőségeit.

Továbbá akarjanak tenni a környezet megóvása érdekében. Ismerjék meg és alkalmazzák a természeti erőforrásokkal való gondos bánásmód lehetőségeit (energia- és víztakarékosság, hulladékcsökkentés stb.).

Mindez összefügg a klímatudatosság erősítésével is.

A környezettudatos viselkedés elterjedését, a környezettudatos életvitel kialakítását, a lakosság és a döntéshozók széles körét érintő szemléletváltást segíti a mindennapi életben előforduló pozitív minták, példaértékű cselekvések támogatása, bemutatása, elismerése, illetve a környezeti szempontból helytelen viselkedés, közösségnek okozott kár számonkérése és társadalmi elítélése.

A **környezeti nevelés és oktatás** a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül, a képzés pedig a fenntarthatóságra neveléssel, az ehhez szükséges tudás átadásával ösztönzi a környezettudatos szemlélet alakulását annak érdekében, hogy az egyén képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

A Nemzeti Környezetvédelmi Programban megfogalmazott cselekvési irányok, feladatok:

- Az oktatás területén a környezettudatosság erősítése
- A társadalmi szemléletformálás területén a környezettudatosság erősítése

A /2023-2028/ Települési Környezetvédelmi Programban meghatározott célkitűzések:

- Környezeti nevelés folyamatos integrálása a pedagógiai munkába környezetvédelmi vonatkozású világnapokon programok szervezése.
- Környezetvédelem, természetvédelem témájú rendezvények támogatása.
- Nem kifejezetten környezetvédelmi jellegű helyi rendezvényeket felhasználása a környezeti szemléletformálásra.
- Környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezetek működésének további támogatása.
- Környezettudatosság erőteljes megjelenítése a helyi médiában.
- Környezetvédelmi témájú versenyek rendezése.

A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül, a képzés pedig a fenntarthatóságra neveléssel, az ehhez szükséges tudás átadásával ösztönzi a környezettudatos szemlélet alakulását annak érdekében, hogy az egyén képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismereteket.

(Forrás: Keszthely város környezetvédelmi programja)

5. Módosított környezet és klímavédelmi sétánk útvonala:

Libás strand → Városi strand--- Buszmegálló----Helikon park----Vadgesztenyesor---- Festetics fenyves allé----Kastély park

Sétánk várható idő tartama: 6 tanítási óra.

Sétánk tervezett időpontja: Tavasz hónapok. Március-április. Éledő természetben..

1. Libás strand:

Sétánk célja: A part élővilágának évszak szerinti megtekintése. Horgászokkal való interjú készítés, halak fajtájáról való érdeklődés.

Interjú kérdéseink:

- Halállomány mennyiségének, minőségének változásai az elmúlt 5 évben.
- Balaton víz mennyiségének, víz minőségének változásai az utóbbi években.
- Turisták számának változása az utóbbi években.
- A strand tisztaságának jellemzése.

Strand története: A város keleti szélén, a vitorlaskikötő mellett, a Zámor városrészben található a kellemes, árnyékos családi pihenésekre kiválóan alkalmas Libás strand.

A strand két bejáraton közelíthető meg, mindkét oldalon ingyenes parkolási lehetőség várja az autósokat.

A Libás a keleti városrészben, a Phoenix vitorlaskikötő és a Balatoni Bringakörút mellett található, busz- és vasútállomástól 20-25 percnyi sétára.

A Libás strand zöldterülete mintegy 15 ezer négyzetméter. Kisgyermekes családok kedvelt pihenőhelye a homokos, lassan mélyülő partszakasszal és az árnyas fákkal, játszótérrel.

A strandfürdőn WC-k, vizes blokk, 12 db kabin, zuhanyzók, 2 öltözőparaván és ivókút is található.

Sportolási lehetőségek: focipálya, vízibicikli, kajak.

2. Városi strand:

Sétánk célja: Épületek Környezettudatosságának megfigyelése, Játzóterek környezettudatos kialakításának, árnyékolásának megfigyelése.

Interjú kérdéseink, és megfigyeléseink:

- Strandon sétáló járókelők, esetleg pihenő emberektől a Balaton vize, és a strand környezete által kiváltott szubjektív érzelmeik iránti érdeklődés.
- Strandon megtalálható élővilág felfedezése (fák fajtái, bokrok, növények fajtái)
- Épületek építészeti jellegének, és tájba illő mivoltának megfigyelése.
- A víz átlátszóságának, és esetleges szennyeződésének megfigyelése.
- A víz mélységének megfigyelése
- Miről mesélnek a part melletti kövek?? Beszélgessünk róla!
- Strand élővilágának (madarak, mókusok, vízi siklók) megfigyelése

Strand Történelme:

A keszthelyi strandok közül a Városi Strand 2019-ben a legjobb balatoni strandok 5 csillagos minősítését kapta meg. Az aktív és passzív pihenés rendkívül széles választéka található meg, a Balaton alakú medence használata ingyenes, emellett homokos Lidó strand várja a látogatókat. Nyitvatartási időt követően a strand sétányként látogatható.

Keszthely a Nyugat-Balaton kulturális és idegenforgalmi központja, a Keszthelyi Városi Strand, a Zala Megyei Önkormányzat különdíját kapta meg 2019-ben.

A strandon belül elhelyezkedő Szigetfürdő a keszthelyiek számára emblematikus pihenési, találkozási helyszín az 1800-as évek végétől. 35000 m² napozófelülettel, és 12 vendéglátóhellyel rendelkezik.

A Balaton egyik legnagyobb vízi élményparkja itt található, a Keszthelyi Vízpark, ami 1870 m²-en kínál felejthetetlen élményeket kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

Homokos sportpályák, játzóterek, vízi játékok élményei gazdagítják az aktívan pihenni vágyókat.

A strand alapja homokos, az északi és déli végén található öblökben. A vízbejutást a középső szakaszon több lépcső szolgálja. Létrejött egy vízen ringó, úszó, finom fa felülettel burkolt napozóstég a középső partszakasz mellett.

A város gyöngyszemének tartott strandon hatalmas napozóterület és 20 vendéglátóegység található.

3. Buszmegálló:

Sétánk célja:

- Közösségi közlekedési kultúra megfigyelése
- CO2 kibocsátás megfigyelése,
- Elektromos buszok keresése, Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése miatti törekvések. Klímatudatos közlekedés megfigyelése. Közösségi közlekedés népszerűsítése.
- Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással.
- Szeméttartók megfigyelése, buszmegálló tisztaságának megfigyelése, buszok co2 kibocsájtása,zaj,
- A közösségi közlekedés (infrastruktúra, járműpark) fejlesztésének megfigyelése.
- Az éghajlatváltozás közlekedési infrastruktúrát és eszközparkot érintő hatásainak felmérése.
- Váróterem, illetve buszok légkondicionálásának megfigyelése

Buszállomás története: (Forrás: Keszthely dokumentumtár)

Hosszas várakozás után 2015. áprilisában, átadták a megújult, korszerű tájékoztatási rendszerrel felszerelt keszthelyi autóbusz-állomást. A beruházás keretében öt buszöblöt, várótermet és jegyárusító helyet is kialakítottak. Néhány hónap múlva már a keszthelyi vasútállomás épülete is megszépült állapotban várta az utasokat.

Az öt autóbusz-indulóállomás hat méter szélességben fedett esőváróval került megépítésre, amely védelmet nyújt az utasoknak az időjárás viszontagságai ellen. A többfunkciós állomáson kerékpárkölcsonzó, taxi-váróhely, továbbá padok és ivókút is szolgálja az utasok kényelmét.

4. Helikon park:

Sétánk célja:

- Őshonos fák megismerése, megismertetése , is előadások tartásával a parkban lévő kis pavilonban.
- Táj védelem, park tisztítás.
- Parkban élő állatok megfigyelése, védelme.
- Madár etetés, madár etetők tisztítása, megfigyelése, madár fajták megfigyelése.
- Relaxáció, rekreáció, madár csicsérgés, szél fúttá fák lombjainak hallgatása.
- Sétálók bevonása a tevékenységeinkbe, előadásunk meghallgatásába.
- Szeméttárolók, park tisztaságának megfigyelése.
- Zöld hulladék gondozásának, eltávolításának megfigyelése, a parkon belül.

A parkgondozás és kaszálás során jelentős mennyiségű szerves hulladék keletkezik, melyek elhelyezésére évek óta a városi komposztálótelep szolgál. A városi területeken keletkező zöld hulladék gyűjtéséről és elszállításáról az önkormányzat saját hatáskörében gondoskodik.

5. Festetics fenyves allé:

Sétánk célja:

- Feketefenyők megfigyelése, az őshonos fák és a természet kapcsolatának megfigyelése.
- Az allé fáinak, évszak szerinti szépségének megismertetése, az évszak jellegzetességeinek megfigyelése, az avar tisztítása
- Levél lenyomat készítés ,
- Allé állat és növény élővilágának megfigyelése,
- Fák kérgének megfigyelése,
- Fa ölelgetés terápia kipróbálása, esetlegesen az ott sétálók bevonása is.
- Kerékpározó emberekkel és kisállatot sétáltató járókelőkkel való interjú készítés, miért választják a fenyves allét kikapcsolódásként?
- A fenyves allé újonnan épülő társasházainak, és a természetben betöltött negatív és pozitív hatásainak boncolgatása.

Fenyves Allé történelme:

Keszthely és Fenékpusztá közt húzódik a mintegy 6 km hosszú, 900 feketefenyő alkotta fasor, a festői szépségű Fenyves allé. A védett fasor egykor a Festetics-kastélyt kötötte össze a fenékpusztai uradalommal.

Magyarországon két védett fasor található, az egyik a keszthelyi Fenyves-Allé, amelyet Festetics Tasziló alakított ki, rajta keresztül jutott el a fenékpusztai birtokra, ahol a család ménese volt. Miután a város főutcáját Kossuth Lajos utcára nevezték át, kocsikázó úttá alakította az allét, ahol előszeretettel utazott feleségével, Lady Mary Hamiltonnal. A fenyők ágai 4-5 méterre fel vannak nyesve, hogy ne zavarják a kocsikázást.

Ha végigjárjuk az allét, vagy végiggurulunk a fasor mentén, Fenékpusztán érünk ki, ahol a Fenékpusztai kiskastélyt, szomszédságában a római kori romokat találjuk!

6 .Kastély park:

Sétánk célja:

- Kastélyparkban lévő tó élővilágának megtekintése,
- Kastély parkban lévő őshonos fák megtekintése, internetes rákeresése.

Kastélypart történelme:

Keszthely egyik legrégebbi történelmi szimbóluma, a Festetics kastély.

A kastély története 1712-ben kezdődött, amikor Festetics Pál 5000 forintért zálogba vette Pethő János keszthelyi uradalmát. A mértéktelen költekezéseiről elhíresült Festetics Pál 1768-ban megörökölte a birtokot.

A kastély építéstörténetének második szakasza Festetics Györgyhöz köthető. 1792-től már angolparkot építtetett a kastély köré, amelynek területét ingatlancserével, vásárlással növelte meg.

A főépületet U-alakban kívánta bővíteni, de csak a déli szárny épült meg. A kastély átalakítási munkálatai 1792-ben kezdődtek meg és 1798-ig tartottak.

Ekkor már a déli szárny belső munkálatai zajlottak, 1801-ben készült el a könyvtár berendezése, 1804-ben a kápolna.

A kastély kőfaragó munkáit Zitterbarth József végezte 1796 és 1800 között.

Andreas Fischer és Rantz János tervei alapján az eredeti kastély kapott volna egy emeletet, de ez akkor még nem lett megépítve.

1819-ben elhunyt Festetics György, a kastélyt fia László örökölte. A kastélyt ő is bővíttetni akarta, de ez elmaradt. 1846-ban a halála után Festetics Tasziló lett a tulajdonos.

1866-ban átalakításokat végeztetett, mint a feljegyzésekből kiderül. Új vízvezetékek rendszert építettek be és a mellékhelyiségeket is felújították. Ekkor épült egy "igen nagy üveges folyosó".

1883-87 között a hercegi rangot kapott Festetics Tasziló a kastélyt teljesen átépíttette. A nagyarányú és költséges építkezést a skót hercegi családból származó Lady Mary Hamilton érkezése indokolta. Festetics Tasziló 1880-ban vette nőül Albert monacói trónörökös korábbi feleségét.

Az átalakítás során az északi szárnyat lebontatta, helyére új, nagyméretű szárnyat emeltetett, melyet tornyos középrésszel kapcsolt a régi épülethez.

A kastély tornya a drezdai Zwingert, új szárnya a Bécsi Belvederét idézi.

Az egész épület új, egységes manzárdtetőt és vakolatdíszot kapott. A belső nagy része is

átépült, ekkor kapta ma látható formáját. Csak a könyvtár és a kápolna maradt változatlan.

A tornyon lévő lovat megfékező szobrokat (galéria) Joseph Probst bécsi szobrász készítette. A kastély belsejét is teljesen modernizálták. A régi bútorokat restauráltatták, és Lady Hamilton is nagyon sok és értékes bútort hozott a kastélyba.

A kastély parkjának átalakítására Millner angol tervezőt kérték fel. Az 1886 és 1889 közötti időszakban egy korszerűbb és reprezentatívabb kert jött létre.

2015-ben a kastély parkját Millner eredeti tevei alapján viktoriánus stílusban visszaállították. Az eredetileg 42 hektáros kastélypark napjainkra 10 hektárra zsugorodott, a 2015-ös felújítás során a 19. századi tervek felhasználásával alakították újjá a parkot.

A park pihenésre, feltöltődésre tökéletes, csendes, tágas, padjain megpihenhetünk.

Tájképi értékei közé tartoznak a Festetics György korából való páfrányfenyő, a kerti tó és környéke, míg természetvédelmi érdekessége a februárban nyíló téltemető állománya.

A kastély bejáratánál az épület jelképének számító két japán akác köszönti a látogatókat.

A parkot a Festetics II. Tasziló hívására érkező, Londonból érkező, európai hírnevű kertész, Henry Ernest Miller álmodta és valósította meg 1885-1889 között a korabeli angol kertművészet mintájára. A barokk kastélyparkok hármas tagozódása itt is megfigyelhető: egy előkerti, egy belső udvari és egy hátsó kerti résszel rendelkezik a park. Az előbbieket a franciakertekre jellemző szabályos formákkal bírnak, míg a park hátsó része „természetesebb”.

Érdekeség a kastély parki tó tükrében az épület tornya néz vissza ránk.

Esküvői fotózásoknak is kedvelt helyszíne a kastélypark, különösen a nyári időszakban.

Üdítő érzetet kelt a nyári időszakban a szökőkutak csobogása, különösen szép éjszakánként, megvilágítva. Az előkert szökőkútja Festetics II. Tasziló feleségének, Lady Hamilton családjának címerét, a liliomot formázza.

A Festetics család művészetkedvelő és támogató oldaláról árulkodik a szobrok sokasága a kastélyparkban. A bejáratnál Festetics György szobra üdvözlö minket, de találkozhatunk Szűz Mária, Szent Ilona, Csokonai Vitéz Mihály ábrázolásával is sétánk során. A park hátsó része felé haladva találkozhatunk a klasszicista stílusú oroszlános kúttal, melyen a család címerállatai szerepelnek.

„Úgy tekintünk a Földre, mint a mi bolygónkra, amit az emberiség működtet a saját javára és hasznára. Az élő természet többi szereplője számára nem sok maradt. Az igazi, a megzabolázhatatlan, ősi természet – a nem emberi világ – nincs többé. A Földet elárasztottuk és legázoltuk.”

„A természet világa sem nem végtelen, sem nem sebezhetetlen. Kíméletre és védelemre van szüksége.”

David Attenborough - 2022.

